

Programma 5 Economie, Kennis en Talentontwikkeling

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

De Nederlandse economie heeft het afgelopen jaar minder last gehad van de wereldwijde handelonzekerheid dan eerder werd verwacht, [aldus De Nederlandsche Bank](#). Wel blijft de eerste helft van 2026 de economische onzekerheid door geopolitieke spanningen enorm groot. Zo hangt de economische impact van het Amerikaans-Israëliëse conflict met Iran af van de duur ervan en de mate van escalatie. De prijzen van olie en gas zijn al stevig opgelopen, wat ook in Nederland leidt tot hogere inflatie, duurdere benzine en oplopende energierekeningen. [Rabobank berekende](#) onlangs dat, wanneer het gewapende conflict langer duurt dan enkele weken, de inflatie in Nederland naar verwachting uit zal komen op 3,1% (vergeleken met 2,2% vóór het conflict). Ondanks de hogere inflatie zal de economische groei oplopen tot 1,2% in 2026. Bij langere duur (met name wanneer de straat van Hormuz gesloten blijft) of bij verdere escalatie, wordt meer inflatie voorzien, met hogere prijzen voor energie, hogere productiekosten voor bedrijven en lagere bestedingen door consumenten en bedrijven tot gevolg. Tevens leidt meer onzekerheid ertoe dat bedrijven investeringen uitstellen.

[Rabobank becijferde](#) dat Nederlandse regio's in verschillende mate gevoelig zijn voor de gevolgen van het conflict in het Midden-Oosten. Regio's waarin energie-intensieve sectoren groot zijn, worden het sterkst geraakt. Dat geldt zodoende ook voor West-Brabant (met onder meer Moerdijk), waar de energie-intensiteit bovengemiddeld groot is. Voor Zuidoost-Brabant, dat sterk afhankelijk is van de hightech-maakindustrie en relatief weinig energie-intensief is, is de groei in 2026 naar verwachting het hoogst. Om de afhankelijkheid van energie te verkleinen zetten we als provincie Noord-Brabant in op hernieuwbare vormen van energie, zoals de opwekking van elektriciteit via wind- en zonneparken, de toename van duurzame warmtebronnen, en de productie van groene waterstof.

Door het bovenstaande zouden we bijna vergeten dat pas in januari het nieuwe Coalitieakkoord van het kabinet-Jetten is gepresenteerd. Daarin zijn zonder meer aanbevelingen uit het [Rapport Wennink](#) (voor het toekomstig verdienvermogen van Nederland) overgenomen, maar het is de vraag wat er allemaal tot uitvoering kan worden gebracht, aangezien het kabinet geen meerderheid heeft in de Eerste noch de Tweede Kamer. We zijn als provincie weliswaar tevreden dat er in het akkoord aandacht is voor o.a. de 3% R&D-norm; de oprichting van een Nationale Investeringsinstelling (NII); de oprichting van een Nationaal Agentschap voor Disruptieve Innovatie (NADI) en een soortgelijk agentschap voor defensie; de inzet op domeinen AI, Veiligheid & Weerbaarheid, Energie & Klimaattechnologie en Life Sciences & Biotechnologie; de ondersteuning van innovatiecampussen; en de versterking van het nucleaire cluster (o.a. SMR-programma).

We zijn als provincie Noord-Brabant het jaar 2026 voortvarend begonnen. Zo heeft in januari de [kickoff](#) plaatsgevonden van het Brabant House of Cyber (als onderdeel van het [Actieplan Missie Veiligheid](#)) waarin we samen met overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven € 14,5 mln. investeren om de digitale weerbaarheid van Brabantse organisaties te versterken en hen te beschermen tegen digitale dreigingen. We werken hierdoor aan veilige technologie (security-by-design), sterk cybertalent en direct toepasbare oplossingen voor organisaties en ketens.

Daarnaast investeren we in samenwerking met TU/e, Tilburg University en BOM € 4 mln. in het [AI Supercomputing initiatief Brabant](#), zodat Brabantse bedrijven, kennisinstellingen en overheden laagdrempelig toegang krijgen tot extreem krachtige en geavanceerde computers. Organisaties kunnen bovendien gebruik maken van praktische begeleiding, zoals hulp bij code-optimalisatie, datamanagement en vragen over wet- en regelgeving en ethiek rondom AI.

Verder investeren we € 1,25 mln. om de komst van een [nationale batterijfaciliteit](#) mogelijk te maken naar de Automotive Campus te Helmond. Het Open Battery Industrialisation Centre (OBIC) wordt namelijk de eerste Nederlandse voorziening waar bedrijven hun batterijtechnologie kunnen laten testen en opschalen richting industriële productie. Daarmee krijgt Brabant een sleutelpositie in de Europese energietransitie, op een campus die al een strategische rol vervult binnen het Brabantse mobiliteits- en innovatiesysteem. De provincie Noord-Brabant investeerde de afgelopen jaren bovendien al ruim € 5,5 mln. in de doorontwikkeling van batterijtechnologie.

Wat willen we bereiken?

Brabant is een vooraanstaande speler in het Europese innovatiesysteem

Indicatoren:

- We streven naar een structurele top-15 notering in de Regional Innovation Scoreboard van de Europese Commissie in 2030

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De Regional Innovation Scoreboard (RIS) van de Europese Commissie is een gerenommeerde lijst van de meest innovatieve regio's in Europa (250 regio's in totaal). In 2025 zijn we gezakt naar positie 26 met 146,2 punten, ten opzichte van positie 19 met 140,8 punten in 2023. Onze totaalscore is dus verbeterd, wat betekent dat we op alle indicatoren gezamenlijk zijn gegroeid, maar sommige andere Europese regio's zijn nog sneller gegroeid dan wij. Noord-Brabant behoort weliswaar nog steeds tot de zogenaamde 'Innovation leaders' van Europa, maar we beginnen ons wel zorgen te maken of we een top-15 notering in 2030 gaan behalen. Naar analogie van Rapport Wennink moeten we nu extra investeren en inzetten op de randvoorwaarden voor ons vestigingsklimaat en in technologievelden waarin we uitblinken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren en faciliteren van het Brabantse MKB om innovatieve producten op de markt te brengen die bijdragen aan (een van de) vijf missies of de ontwikkeling van sleuteltechnologieën

Indicator	2026	2027
We ondersteunen per jaar 200 kleine of middelgrote MKB'ers (op basis van de MIT-regeling samen met het rijk) die werken aan innovatie voor nieuwe producten, diensten of productieprocessen	200	200

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Met de Mkb-innovatiestimulering Topsectoren (MIT) werken we samen met het Rijk en de provincies Limburg en Zeeland aan het stimuleren van innovatie bij het mkb. De openstelling MIT 2026 is van april 2026 t/m 15 september 2026. Naar verwachting kunnen hiermee 230 MKB'ers worden ondersteund in Zuid-Nederland, waarvan naar verwachting 175 in Brabant.

Mogelijk maken en stimuleren van doorbraken en toepassingen van nieuwe technologieën door de ontwikkeling van nieuwe Brabantse coalities en de uitbouw van bestaande coalities

Indicator	2026	2027
In 2027 hebben we voor alle missies technologische doorbraken en nieuwe toepassingen (mede) mogelijk gemaakt met nieuwe coalities	3	2

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 werken we met partners verder aan verschillende innovatiecoalities en -projecten. Zo heeft in januari de kickoff plaatsgevonden van het Brabant House of Cyber (als onderdeel van het Actieplan Missie Veiligheid), waarmee we de digitale weerbaarheid van Brabantse organisaties versterken. Daarnaast maken we de komst van het Open Battery Industrialisation Centre (OBIC) naar Brabant mogelijk, wat de eerste nationale batterijfaciliteit wordt waar bedrijven hun batterijtechnologie kunnen laten testen en opschalen. Verder werken we aan de Innovatiecoalitie Vezelstrategie, het Actieplan Hightech Semicon en aan de uitvoering van het Plan Medische technologie.

We organiseren internationale innovatie samenwerkingen

Indicator	2026	2027
Aantal bedrijven en kennisinstellingen die actief betrokken zijn bij door ons georganiseerde internationale ontmoetingen.	100	100

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 zijn er 150 bedrijven en kennisinstellingen actief betrokken geweest bij door ons georganiseerde internationale ontmoetingen (uitgaand en inkomend), zoals met Japan en Zweden (gericht op AI en digitalisering in de zorg), met Zuid-Korea (thema batterijen, Semicon en fotonica), diverse missies naar en uit Duitsland (Medica, Automatica, thema waterstof), en Parijs (duurzame voedselketens).

Wat willen we bereiken?

Brabant heeft internationaal een uitstekende economische concurrentiepositie.

Indicatoren:

- We streven naar een top-15 notering in de Regional Competitiveness Index van de Europese Commissie in 2030.
- % toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar (BBV-verplichte indicator)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De Regional Competitiveness Index laat het concurrentievermogen van alle Europese regio's zien, bijvoorbeeld op gebied van infrastructuur, opleidingsniveau, innovatiekracht en arbeidsmarkt. Momenteel (de laatste meting dateert nog steeds van 2022; dit jaar wordt een nieuwe meting verwacht) bezet Brabant de 4e positie (met 140,6 punten). Dat is een flinke stijging ten opzichte van 2019, toen Brabant nog plek 20 bezette (met 137,6 punten).

Volgens het CBS groeide het BRP van Brabant in 2024 t.o.v. het jaar ervoor met 0,7%. In 2023 was dat 0,5%, tegenover een krimp van -0,6% landelijk. Voor 2025 zijn er nog geen definitieve CBS-cijfers. Noord-Brabant is in Nederland groeimotor voor banen, bnp en arbeidsproductiviteit. Er wordt een bruto regionaal product verdiend wat neerkomt op ongeveer 15% van het nationale bruto binnenlands product.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inspelen op uitdagingen en belemmeringen voor het Brabantse vestigingsklimaat

Indicator	2026	2027
We hebben voor drie schaarstevraagstukken, strategische perspectieven ontwikkeld en geïmplementeerd.	1 ontwikkeld	3 geïmplementeerd

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Rapport Wennink heeft wederom onderstreept dat het creëren van de juiste randvoorwaarden en het wegnemen van belemmeringen voor het vestigingsklimaat van groot belang is. Inmiddels hebben we het [Ruimtelijk Economisch Handelingsperspectief](#) dat een integraal antwoord moet bieden op complexe opgaven in het ruimtelijk en economisch domein. Voor het thema energie is dat verwerkt in het Brabantse Energieperspectief 2050. Daarnaast blijven we inzetten op ruimtelijke randvoorwaarden voor een toekomstbestendige innovatieve economie. Zo investeren we als provincie in de verdere ontwikkeling van de Automotive Campus en Pivot Park, willen we bijdragen aan de vastgoedontwikkeling en ondersteuning van het onderhoudscluster voor luchtvaart op Business Park Aviolanda, en werken we samen met het Rijk aan het nationaal strategisch profiel voor het haven- en industriecluster Moerdijk.

Ontwikkelen, benutten en behouden van voldoende talent op alle niveaus

Indicator	2026	2027
We hebben onze aanpak om afgestudeerden te behouden voor het Brabantse MKB in tekortsectoren herijkt en geïmplementeerd.	Aanpak gereed	Aanpak geïmplementeerd

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We werken aan de aanpak voor het behouden van talent in de regio, via initiatieven met onderwijsinstellingen en bedrijven, waaronder Databased Noordoost Brabant. Daarnaast dragen we bij aan Skills The Finals, wat wordt georganiseerd in Den Bosch, het evenement waar de beste vmbo-leerlingen en mbo-studenten van Nederland hun vakmanschap tonen. Tevens werken we aan een Human Development Plan Brabant (HDP) om samen met PACT-Brabant partners versnelling te geven aan de grote transitie, het beter benutten en ontwikkelen van talent en het meenemen van mensen en organisaties in verandering.

Versterken van het fundament van de Brabantse data-economie, door inzet op de datamaturiteit van het stuwend MKB, het opleiden en behouden van datatalent, het verbeteren van de digitale infrastructuur en het verhogen van onze cyberweerbaarheid

Indicator	2026	2027
In 2027 zijn 1.000 innovatieve MKB-bedrijven geadviseerd en begeleid over digitale transformatie en andere transitithema's	250	250

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 zetten we onze aanpak via Brabant-coaches door, waarmee mkb-ondernemers kosteloos ondersteund kunnen worden met expertise op gebied van data, cybersecurity, circulair ondernemen, talent en arbeidsproductiviteit. Daarnaast investeren we in samenwerking met TU/e, Tilburg University en BOM in het AI Supercomputing initiatief Brabant, zodat Brabantse bedrijven, kennisinstellingen en overheden laagdrempelig toegang krijgen tot extreem krachtige en geavanceerde computers.

Wat willen we bereiken?

In de Brabantse samenleving plukt iedereen de vruchten van economisch succes.

Indicatoren:

- We streven ernaar om in 2030 op de CBS-indicatoren voor brede welvaart 'bbp per hoofd bevolking' en 'Opleidingsniveau' beter dan wel gelijk te scoren ten opzichte van 2020 (startdatum Beleidskader)
- % bruto arbeidsparticipatie (werkgelegenheid) (BBV-verplichte indicator).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het BBP per hoofd van de bevolking in Noord-Brabant is de afgelopen jaren gestegen van €49.700 (2020) naar €54.400 (2024).

Het percentage van de Brabanders dat een HBO of WO opleiding heeft afgerond, is gestegen van 29,9% in 2020 naar 32,2% in 2024. Dit ligt iets lager dan het landelijke percentage van 33,3% (2024). Bij Burap-II 2025 heeft de gedeputeerde toegezegd om ook te kijken of er een indicator kan worden toegevoegd waarin de inspanningen om het MBO te versterken, worden geduid. De afspraak is dat we indicatoren slechts een keer per jaar aanpassen, namelijk bij Burap-II. Daar zal dit meegenomen worden conform de toezegging.

De bruto arbeidsparticipatie is in Q3 2025 (76,5%) hoger dan in Q3 2020 (74,4%). Dat is iets hoger dan het landelijke percentage (76,4%).

Wat gaan we daarvoor doen?

Verhogen van de welvaartsniveaus in alle Brabantse regio's door de kracht van de ene regio te verbinden aan de andere regio

Indicator	2026	2027
We hebben met de regio's afspraken gemaakt en een aanpak ontwikkeld die ervoor zorgt dat we meer hoogwaardige industrie voor Brabant behouden.	Aanpak gereed	In uitvoering

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Verder vergroten we via de Brabantse Economische Agenda de veerkracht van en ondersteunen we samen met de regio's het innovatieve mkb (zo stroomlijnen we het Brabantse en regionale startup-ecosysteem en coördineren we via de BOM de aanpak van de Brabant Coaches met de vier triple helixorganisaties) en werken we aan nieuw en toekomstig verdienvermogen, in waardeketens die alle Brabantse regio's raken. Op dit moment onderzoeken we de belangrijkste Brabantse waardeketens, hoe deze geografisch zijn verspreid en hoe we deze in de toekomst kunnen faciliteren. Hierover zijn we ook in gesprek met de regio's en de bijbehorende triple helixorganisaties. Daarnaast hebben we met het ruimtelijk-economisch handelingsperspectief gewerkt aan een aantal aandachtspunten om dit te faciliteren. Hier bouwen we in 2026 op voort.

Opstarten en/of uitvoeren van projecten gericht op innovatie in de zorg en/of preventie (bijdrage programma EKT aan Beleidskader Gezondheid)

Indicator	2026	2027
Aantal projecten	1	1

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Op gebied van zorg en preventie werken we aan 2 projecten. Een project van tijdelijke pop-up health hubs die in Brabant gedurende 3 jaar, iedere keer ca 2 weken, worden opgezet met als doel om de gezondheid van de Brabander te verbeteren en bij te dragen aan 3 gezonde levensjaren erbij in 2030. Het tweede project betreft een dataproject gericht op het gebruik van data voor secundaire analyses en onderzoek. Data wordt primair gebruikt om het zorg en preventietraject te ondersteunen maar kan achteraf ook ingezet worden om de zorg en gezondheid te verbeteren door analyses (o.a. via AI). Beide projecten hebben een beoogde start juni 2026.

Wat willen we bereiken?

De Brabantse economie is verregaand circulair.

Indicatoren:

- Het gebruik van niet-vernieuwbare grondstoffen is volgens de landelijke afspraken met 50% verminderd in 2030.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Landelijke en regionale monitoring op deze indicator heeft de afgelopen jaren laten zien dat het onzeker is of we de doelstelling voor 2030 gaan halen. Uit de meest recente data (t/m 2023) in Noord-Brabant kunnen we opmaken dat er sinds 2021 een reductie te zien is van ongeveer 13% (4.000?kton) in het gebruik van abiotische grondstoffen. Als nieuwe data over 2024 en 2025 beschikbaar komt dan kunnen we beter duiden of er sprake is van een structurele daling en of we de doelstelling voor 2030 gaan halen.?De data over 2024 verwachten we in mei 2026. Overigens is deze daling in grondstofgebruik ook afhankelijk van landelijke maatregelen die eventueel worden genomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Reduceren van het gebruik van primaire grondstoffen

Indicator	2026	2027
In 2027 is de ketenaanpak in de maakindustrie in uitvoering gebracht voor prioritaire productgroepen (kapitaalgoederen): semicon, machinebouw algemeen.	Opdracht verleend/in uitvoering	In uitvoering

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De innovatiecoalitie Circular?Semicon?heeft vier projecten in uitvoering die bijdragen aan een circulaire?semiconindustrie.?Vanuit het project Circular Value Centre Fast Forward 2026-2029 worden bestaande ketensamenwerkingen begeleid naar circulaire?ketensamenwerking.?Daarnaast ondersteunen we via het?Remanufacturing?Collectief Brabant bedrijven om kennis met elkaar te delen. Bovendien is een Routekaart ontwikkeld die de maakindustrie helpt digitalisering in te zetten als?enabler?voor circulaire bedrijfsvoering. Zoals eerder vermeld helpen de Brabantcoaches bedrijven op maat bij onder andere circulaire vraagstukken.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Als (externe) ontwikkelingen en onzekerheden zijn aan te merken:

- De economische onzekerheid door geopolitieke spanningen is enorm groot.
- Door de geopolitieke verschuivingen neemt de roep om investeringen in defensie en (digitale) veiligheid toe.
- De opmars van AI neemt almaar toe en gaat sneller dan op voorhand gedacht.
- De (on)mogelijkheden om nieuw Coalitieakkoord kabinet-Jetten uit te voeren, i.v.m. minderheid in zowel Tweede Kamer als Eerste Kamer..
- Er wordt hard gewerkt om factoren die belemmerend werken op het vestigingsklimaat (zoals belemmeringen stikstofmaatregelen, krapte stroomnet, etc.) op te lossen, maar deze zijn nog niet opgelost. Doordat we veel samen?met andere partners en partijen in de uitvoering?werken, zijn?we ook afhankelijk van?hen?voor het behalen van resultaten.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000			
5. Economie	Begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	Begroting t/m wijz. 3
Lasten	75.849	-1.626	74.223
Baten	14.208	-	14.208
Saldo baten en lasten	61.641 N	1.626 V	60.014 N